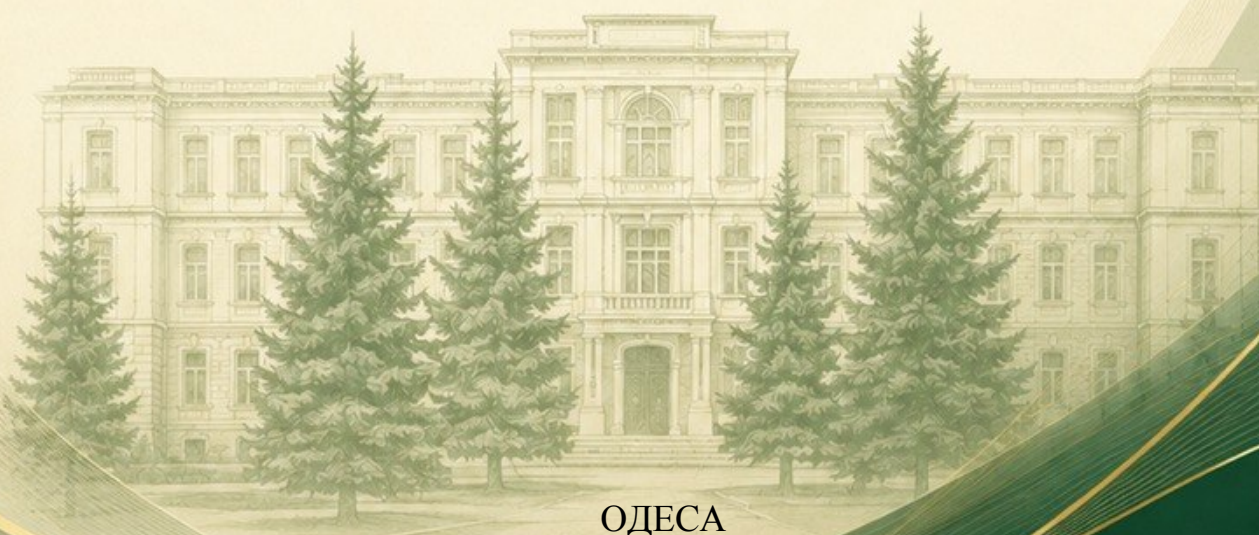

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціальної сфери

«ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ»

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ
У МЕЖАХ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ (СТАЖУВАННЯ)
6 червня 2026 року*

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/Zbarska2026>

УДК: 378:159.955:376.37

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи.

Листопад Олексій Анатолійович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського.

Соколова Ганна Борисівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, директор Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та спеціальної освіти.

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №15 від 25 червня 2026 р.)*

Рецензенти:

Форосян Ольга Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

Литовченко Світлана Віталіївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу освіти дітей з порушеннями сенсорного розвитку, Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

«Трансформація освітнього процесу в закладах вищої освіти: інноваційні підходи, методи та технології навчання»: збірник матеріалів конференції у межах всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації (стажування). Одеса : Університет Ушинського, 2026. 167 с.

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції, присвячені актуальним питанням трансформації освітнього процесу в закладах вищої освіти, упровадженню інноваційних підходів, методів і технологій навчання, а також сучасним практикам у спеціальній освіті, логопедії та інклюзивному навчанні.

У представлених матеріалах науковці висвітлюють теоретичні й практичні аспекти модернізації освітнього середовища, розглядають ефективні форми організації навчання у ЗВО, аналізують можливості застосування інноваційних педагогічних технологій та окреслюють сучасні підходи до роботи в умовах спеціальної й інклюзивної освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

4. Жалдак М. І. Інформаційні технології в освіті. – Київ : Освіта України, 2021.

ПОПЕЛЮК Вікторія Павлівна

TEACHING LISTENING COMPREHENSION TO CADETS OF THE MILITARY ACADEMY

Listening competence is a critical component of professional communication in military contexts, ensuring accurate understanding of commands, briefings, and international cooperation.

Authentic materials (radio communications, NATO briefings, real-life military dialogues) should be integrated into training to simulate real operational environments.

Listening is probably the most important of the four skills: it's the starting point for learning any living language, and most people spend more time listening – including listening during conversation – than they do speaking, reading or writing.

In classroom listening exercises, it's important to tell cadets in advance about the topic and context of the text, and to give a task, so that they are prepared for what they are going to hear, and know what they have to listen out for.

The most common Listening activities which cadets do are: Gap-Fill activities, Multiple Choice Comprehension, True/False Statements, Matching.

Just asking cadets to “listen and understand” is a bad idea. It's quite frustrating and uncomfortable to try to understand something without any previous idea of its context and what it's going to be about. The listener has to try to work out who is talking and in what situation, as well as trying to grasp the meanings, with no advance clue. This is a complex set of tasks which we almost never face in real life. Think of any situation where you had to listen and understand recently: in most cases you will have known in advance who would be talking, what the situation was and the sort of things you were likely to hear. Even in a phone conversation, the speakers normally identify themselves and the caller says why they are calling before starting the conversation. So on both counts – making understanding easier for the cadet, and preparation for real-listening situations – it makes sense to provide this information before cadets start listening.

Similarly, we normally have a purpose in understanding what the speaker is saying (again, think of a listening situation you've encountered recently). In the classroom, this purpose is supplied by the listening task. So don't tell cadets to listen and then afterwards face them with comprehension questions: give the comprehension task in advance. If they are questions, then give cadets time to read these before listening (and sometimes it's a nice idea to encourage them to guess what the answers are going to be – they can always correct themselves later). There are a number of other kinds of comprehension tasks that can also be given in advance: *Make notes*

on..., Find out..., Fill in as much as you can of the table... .

Listening is essential, as cadets take the STANAG 6001 exam and will use English in their daily professional activities in the future. Current challenges show that military equipment is supplied from abroad, particularly from EU countries and the United States, so future officers will encounter manuals, instructions, and briefings in English. As English has become a global language, it is used in all spheres of life in any modern, developed society.

РОДІДЯЛ Дар'я Олександрівна

ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗВО

Сучасні трансформаційні процеси в системі вищої освіти України зумовлюють необхідність оновлення підходів до навчання та підготовки конкурентоспроможних фахівців, здатних до гнучкої адаптації в умовах швидких суспільних змін. Освіта в Україні з кожним роком набуває більшої різноманітності, триває постійний процес удосконалення змісту навчання, впроваджуються нові педагогічні підходи та зростають вимоги до здобувачів вищої освіти. У цих умовах особливого значення набуває формування у студентів здатності самостійно аналізувати інформацію, критично її оцінювати, засвоювати нові знання та приймати обґрунтовані рішення.

Критичне мислення можна визначити як окремий тип мислення, що характеризується активністю, цілеспрямованістю, самостійністю, дисциплінованістю та рефлексивністю. Воно передбачає здатність людини визначати проблеми, аналізувати, синтезувати й оцінювати інформацію з різних джерел, висувати альтернативні варіанти розв'язання проблем та оцінювати їх, обирати власну позицію, аргументовано обґрунтовувати свої погляди, здійснювати свідомий вибір і діяти відповідно до нього [2, с. 94].

Актуальність розвитку критичного мислення обумовлена стрімким зростанням обсягу інформації, поширенням дезінформації, маніпулятивних впливів та фейкових новин у сучасному інформаційному просторі. Сьогодні недостатньо володіти лише певною сумою знань – важливо вміти здійснювати пошук, аналіз, оцінювання та практичне використання інформації, перевіряти її достовірність, виявляти причинно-наслідкові зв'язки та формувати власну аргументовану позицію. Такі вміння є важливою складовою не лише професійної підготовки майбутнього фахівця, а й загальної інтелектуальної культури особистості. Саме тому критичне мислення розглядається як одна з ключових компетентностей сучасного фахівця та необхідна умова його успішної професійної й соціальної самореалізації [4, с. 53].

Іванова Наталія Володимирівна Освіта і культура в стилі педагогіки Фрідріха Фребеля: деякі аспекти підготовки вихователя	31
Карпілянський Дмитро Анатолійович. Кривенко Таїсія Сергіївна Результати емпіричного дослідження складових готовності майбутніх психологів до надання практичної допомоги колишнім комбатантам	34
Кусташ Юлія Іванівна, Чудовська Вікторія Анатоліївна Інноваційні підходи до підтримки студентів з розладами аутистичного спектра в умовах трансформації освітнього процесу у закладах вищої освіти	38
Лозова Тетяна Олександрівна Міжнародна сертифікація вчителів англійської мови: фокус на ТКТ (Teaching Knowledge Test)	40
Пилипюк Тетяна Володимирівна Педагогічна творчість у контексті сучасних освітніх реформ	42
Полеводова Наталія Григорівна Використання штучного інтелекту на уроках української мови в 5–9 класах Нової Української Школи: можливості та виклики	45
Пономаренко Віталій Євгенович Розвиток soft skills у студентів закладів вищої освіти	46
Попелюк Вікторія Павлівна Teaching listening comprehension to cadets of the military academy	48
Родідял Дар'я Олександрівна Формування критичного мислення студентів у процесі викладання історичних дисциплін у закладах вищої освіти	49
Ручкіна Маріанна Миколаївна Формування професійної готовності майбутніх викладачів закладів вищої освіти засобами асистентської практики	51
Сакалюк Оксана Олександрівна Інформаційно-комунікаційні технології у підготовці магістрів	54